

Серед карстових печер за їх складністю виділяють три групи: спортивні, загальнодоступні й обладнані. Для проходження спортивних печер, які мають складну конфігурацію та багато природних перешкод, крім спеціального спорядження та відмінної фізичної і психологічної підготовки, необхідні спеціальні глибокі знання про специфіку підземних порожнин, особливі навички й уміння [6, с. 93]. Загальнодоступні печери тому і мають таку назву, що їх проходження можливе будь-якою фізично тренованою людиною. Деякі печери обладнані для відвідування екскурсійними групами, учасники яких можуть і не мати спеціальної фізичної підготовки. Для цього у частині печери, найпросторішої та найбагатшої натічними утвореннями, прокладають пішохідні доріжки, сходинки, місточки, електричне освітлення; якщо вхідна частина печери являє собою технічно складну ділянку, часто пробивають тунелі [1, 5].

Список використаних джерел:

1. Байтеряков О.З. Теоретичні питання вивчення ресурсної бази регіональних спелеотуристичних систем / О.З. Байтеряков // Туристично-краєзнавчі дослідження. – 1999. – Вип. 2. – С. 82–98.
2. Лукьяненко Е.А. Экономико-географические основы эффективного функционирования карстовых туристско-рекреационных спелеокомплексов / Е.А. Лукьяненко // Культура народов Причерноморья. – 2001. – № 26. – С. 60–64.
3. Петранівський В.Л. Туристичне краєзнавство : навч. посіб. / В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський; за ред. Ф.Д. Заставного. – К. : Знання, 2006. – 575 с.
4. Печера // Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Печера>.
5. Пещера // Википедия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://ru.wikipedia.org/wiki/Пещера>.
6. Экономика и организация туризма: международный туризм / под ред. И.А. Рябовой, Ю.В. Забаева, Е.Л. Драчевой. – М. : КНОРУС, 2005. – 384 с.

Науковий керівник: к. геогр. н., доцент В. І. Новикова

ВПЛИВ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЧИННИКІВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ

М. М. Ляпкало

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальність теми. В останні роки туристична галузь стала важливим соціальним і політичним явищем, що здійснює вплив на економіку багатьох розвинених регіонів та країн. Сучасний туризм, без сумніву, інтегрує практично всі галузі. Щорічно у світі здійснюється майже мільярд туристичних подорожей. Туризм, безумовно, одна із високодохідних галузей. Туризм формує до 10% сукупного ВВП країн ЄС. У розвинених країнах світу туризм сприяє соціально-економічному розвитку. Тому буде доцільно дослідити основні обмежувальні фактори які заважають розвитку туризму [1].

Мета. Проаналізувати всі обмежувальні фактори в галузі туризму та дослідити поведінку людей, які виробляють, розподіляють, обмінюють і споживають туристський продукт на всіх рівнях даної сфери підприємництва з метою задоволення населення в туристських послугах.

Економіка туристичного бізнесу є, з одного боку, сукупністю суспільних відносин, що виникають при провадженні туристичної діяльності, тобто при виробництві, розподілі, обміні та споживанні туристичних послуг (турпродукту), її вивчає економічна теорія, а з іншого боку – це складова господарського комплексу країни як каталізатора економічного зростання [4].

Економічне значення туристичної діяльності (наприклад, для країни, що розвивається,) може бути оцінене з погляду її здатності генерувати приплив іноземних туристів чи надавати кошти для забезпечення більш гнучких цін у її експортній промисловості. У індустріально розвиненій країні туристична індустрія здатна сприяти урізноманітненню національної економіки і протистояти нестійкості регіональної економіки.

Значення туризму для економіки країни можна оцінити на підставі обліку її відносної частки в загальносвітовому показнику. У такий спосіб можна оцінити відносне значення окремих країн для світового туризму. Водночас значення туризму можна оцінити враховуючи важливість туристичної діяльності для економіки кожної окремої дестинації. Це допоможе з'ясувати, чому одні країни є лідерами з відправлення туристів, а інші потрапили в залежність від своєї туристичної діяльності [2].

У минулому туризм не розглядався як галузь економіки. Його виробнича активність була неважливою і в більшості випадків розвитку туризму навіть не надавали особливого значення. З часом туризм почав поступово розвиватися якісно і кількісно. Тільки тоді економісти оцінили важливість туризму як економічного феномена і ту роль, яку він може відіграти в розвитку національної економіки, і були змушені вирішувати конкретні економічні проблеми, що супроводжують туристичну діяльність.

Економіка туризму вирішує такі проблемні завдання: які туристичні продукти і послуги будуть вироблені за визначений період; у якій кількості, якої якості і наскільки вони є різноманітними; як ці туристичні продукти і послуги будуть вироблені, тобто за рахунок яких джерел і за якою технологією; як ці туристичні продукти і послуги будуть розподілені серед внутрішніх і зовнішніх туристів; як економічна діяльність буде розвиватися з часом [3].

На туризм як галузь економіки також впливає безліч обмежувальних чинників: обмеження в попиті – будь-яка організація бізнесу обмежена у своїй виробничій активності, спрямованій на задоволення попиту клієнтів, оскільки цей попит пов'язаний з економічними можливостями туристів щодо купівлі тур. продуктів і послуг; обмеження в пропозиції – пов'язані з наявністю необхідних туристичних ресурсів, особливо природних, що підтверджує дослідження географічного розподілу туристичних напрямків (дестинацій); обмеження, що стосуються навколишнього середовища, пов'язані з його забрудненням; обмеження вільного часу туриста, що автоматично створює перешкоди для вибору способу проведення вільного часу, а зниження рівня туристської активності негативно впливає на виробничу діяльність турфірм, отже, обмежує можливість зростання прибутку; юридичні обмеження, до яких, зокрема, належать закони про захист навколишнього середовища, закони, які встановлюють зони розвитку туризму, нормативні акти про обмеження будівництва; обмеження через відсутність знань: діяльність багатьох видів туризму обмежена через недостатню обізнаність інвесторів у сфері, туризму. Те ж саме стосується і діяльності держави в туризмі: часто посадовці, які ухвалюють рішення, мають для цього недостатньо знань; обмеження через недостатність ресурсів: ідеться не тільки про природні ресурси, а й про ресурси, необхідні для функціонування туристичної індустрії. До таких ресурсів належать, наприклад, грошовий капітал, професійно підготовлений персонал, готельний і ресторанный фонд, транспорт. Обмеженість подібних ресурсів знижує можливість задоволення потреб і бажань туристів [5].

Крім перелічених, існує безліч інших, менш значущих обмежень. А ще різноманітні обмежувальні чинники можуть поєднуватися, створюючи комплекси обмежень в економіці туризму.

Висновки. Економічні чинники і, особливо, обмежувальні багато в чому визначають ступінь розвитку туризму в регіоні або в країні, але, водночас, і сам туризм безпосередньо впливає на темпи економічного розвитку, забезпечуючи надходження валютних засобів в економічну систему, вирішуючи проблеми зайнятості населення, згладжування відмінностей в економічному розвитку регіонів.

Список використаних джерел:

1. Холлоуей Дж.К. Туристический бизнес / Холлоуей Дж. К., Тейлор Н.; пер. с 7-го англ. изд. Т.А. Черной, А.А. Кожевниковой. – К. : Знання, 2013. – 798 с.
2. Основні поняття й сутність економіки туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1246122062171/turizm/osnovni_ponyatt.
3. Дядечко Л. Економіка туристичного бізнесу : навч. посіб. / Лідія Дядечко ; Мін-во освіти і науки України, Донецький державний ун-т економіки і торгівлі ім. М.І. Туган-Барановського. – К. : Центр навч. літ-ри, 2007. – 223 с.
4. Мальська М.П. Міжнародний туризм і сфера послуг : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк, Н.М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.
5. Мальська М. Основи туристичного бізнесу : навч. посіб. / Марта Мальська, Володимир Худо, Валерій Цибух ; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – К. : Центр навч. літ-ри, 2004. – 271 с.

Науковий керівник: д. е. н., професор В. М. Яценко

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АНІМАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ

М. М. Ляпкало

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Актуальність теми. Вільний час є одним з важливих засобів особистості людини. Він безпосередньо впливає на її виробничо-трудова сферу діяльності, адже в умовах вільного часу найбільш сприятливо відбуваються рекреаційно-відбудовні процеси, що знімають інтенсивні фізичні та психологічні навантаження. Використання вільного часу є своєрідним індикатором культури, коли духовних потреб та інтересів конкретної особистості або окремої соціальної групи. На відміну від сучасної людини, якій не важко відокремити свій вільний час від робочого, первісні люди сприймали життя як єдиний безперервний процес виживання свого роду і племені у ворожому і багато в чому незрозумілому світі. Тому дозвілля первісної людини якоюсь мірою теж слугувало меті виживання в широкому сенсі цього слова.

Мета статті полягає у розкритті культури організації дозвілля в історичному аспекті розвитку анімаційної діяльності давнини.

Анімація – це оживлення відпочинку й організація безпосередніх вражень від особистої участі у заходах. Це явище в туризмі зародилося конкуренцією між рівними за величиною інтер'єрами і сервісом курортів [1].

Туристська анімація – це найважливіша частина сукупної діяльності на туристському підприємстві, вираження високого ступеня її професіоналізму, найважливіша складова частина туристичного продукту. Тому, як і всяка інша діяльність на туристському підприємстві, анімація повинна бути планованою, чітко регламентованою, організаційно керованою й забезпеченою матеріальними, фінансовими й кадровими ресурсами [2].